

Vergaderjaar 2022–2023

31 765

Kwaliteit van zorg

Nr. 693

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR LANGDURIGE ZORG EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 november 2022

In de procedurevergadering van 6 april 2022 heeft de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport besloten graag een reactie te ontvangen op de brief d.d. 5 maart 2022 van de Vereniging LVB doet mee, gericht aan de leden van de Tweede Kamer.

In de brief d.d. 5 maart worden, specifiek met het oog op mensen met een LVB, zorgen uitgesproken over de (soms aanzienlijke) kosten voor budgetbeheer of bewindvoering en is gevraagd naar de mogelijkheden deze dienstverlening onder te brengen in de Wlz en / of de Wmo 2015. Ik begrijp deze zorgen, en vind het belangrijk dat er passende hulp is voor mensen die niet financieel zelfredzaam zijn. In deze reactie ga ik hier nader op in.

Mogelijkheden voor passende ondersteuning vanuit gemeenten

Als mensen niet financieel zelfredzaam zijn, moet passende hulp worden geboden. Met het oog op mensen met een LVB geef ik graag aandacht aan bestaande programma's en instrumenten die de financiële zelfredzaamheid van mensen met een LVB naar vermogen kunnen vergroten, bijvoorbeeld je geld,¹ Goed Geld-app, Smart met geld² of Steffie.³

Verder hebben gemeenten verschillende mogelijkheden om passende hulp te bieden. Op basis van de Wmo 2015 kan ondersteuning worden geboden die als inzet heeft de financiële zelfredzaamheid te vergroten, veelal wordt er dan een maatwerkvoorziening «begeleiding» verstrekt. Afhankelijk van de situatie kan beschermingsbewind (hierna: bewind) een passende maatregel zijn. Bewind wordt als maatregel door een rechter ingesteld. In sommige gevallen is een minder ingrijpend alternatief zoals budgetbeheer passend. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor deze

¹ www.snapjegeld.nl.

² www.smartmetgeld.nl.

³ www.steffie.nl/eenvoudige-websites/#Geld.

alternatieve dienstverlening. Daarnaast verlenen gemeenten bijzondere bijstand als de betrokkenen de kosten voor het bewind zelf niet kunnen dragen.

Budgetbeheer kan een goed en minder ingrijpend alternatief zijn voor bewind via de rechter. Er is niet wettelijk bepaald wie budgetbeheer mag uitvoeren. Dit betekent dat het ook als commerciële dienst buiten de gemeente mag worden aangeboden. Het gaat dan om een vrijwillige overeenkomst tussen de persoon onder budgetbeheer en de budgetbeheerder. Budgetbeheer is geen beschermde titel en kan, uiteraard binnen de kaders van de wet, in beginsel door iedereen worden uitgevoerd.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om budgetbeheer aan te bieden, maar zijn hiertoe niet wettelijk verplicht. Veel gemeenten – en overigens ook leden van de NVVK (vereniging financiële hulpverleners) – bieden in de praktijk wel budgetbeheer aan. Gemeenten kunnen dit, net als alle taken binnen de schuldhulpverlening, zelf uitvoeren of uitbesteden.

In beginsel biedt het huidig wettelijk kader voldoende mogelijkheden om mensen te ondersteunen wanneer de kosten voor budgetbeheer of bewind niet gedragen kunnen worden. In het kader van de Participatiewet hebben gemeenten de taak om door middel van armoedebeleid inwoners te ondersteunen die niet in staat zijn om bepaalde noodzakelijke kosten te betalen. Via minimaregelingen, zoals de bijzondere bijstand, kunnen gemeenten inwoners ondersteunen.

In sommige gevallen kiezen gemeenten ervoor om budgetbeheer door externe partijen te bekostigen via de bijzondere bijstand. Dit gebeurt in het kader van armoedebeleid en is gebaseerd op het inkomen van de persoon die onder budgetbeheer staat. Ook bij bewind kunnen gemeenten in het kader van minimebeleid een rol hebben in de bekostiging, wanneer wordt vastgesteld dat iemand deze noodzakelijke kosten niet kan dragen.

Mogelijkheden voor ondersteuning vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz)

De aanspraken op grond van de Wlz zijn geregeld in artikel 3.1.1. Wlz. Budgetbeheer vormt hier geen onderdeel van en kan daarom niet vanuit de Wlz bekostigd worden. Het is ook niet wenselijk om de kosten van budgetbeheer onder de Wlz te laten vallen omdat dit geen persoonlijke verzorging en/of verpleging in de zin van de Wlz betreft.

In het kader van bewind sluit artikel 1:435 lid 6 uit dat een direct betrokken of behandelend hulpverlener en – kort gezegd – andere met de instelling verbonden personen niet benoembaar zijn als vertegenwoordiger van betrokkenen die in de instelling worden verzorgd of aan wie de instelling begeleiding biedt. Dit verbod geldt onder meer om mogelijke belangenverstremgeling zoveel mogelijk te voorkomen. Ten slotte is het niet altijd noodzakelijk om voor professionele vertegenwoordiging te kiezen wanneer de rechter bewind oplegt. Ook een partner, familielid of andere naaste kan aangesteld worden als vertegenwoordiger.

Concluderend

Gezien de bestaande mogelijkheden die het huidig wettelijk kader biedt aan gemeenten om mensen te ondersteunen die financieel niet zelfredzaam zijn en de taak die gemeenten hebben om vanuit armoedebeleid inwoners te ondersteunen die bepaalde noodzakelijke kosten niet kunnen betalen, acht ik het niet passend om een maatregel als bewind of budgetbeheer op te nemen in de Wmo 2015 of de Wlz.

Wel vind ik het belangrijk dat mensen ervan op de hoogte zijn dat ze bij de gemeente terecht kunnen wanneer ze financieel niet zelfredzaam zijn, of bepaalde noodzakelijke kosten niet kunnen dragen. Gemeenten hebben de plicht om cliënten te ondersteunen bij het verkrijgen van hulp gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie, ook op het gebied van welzijn en inkomen. Cliëntondersteuners kunnen mensen ondersteunen bij hun hulpvraag en dus ook informeren wat de mogelijkheden zijn voor financiële ondersteuning vanuit de gemeente. Ten slotte zijn er programma's en instrumenten die de financiële zelfredzaamheid van mensen met een LVB naar vermogen kunnen vergroten.

De Minister voor Langdurige Zorg en Sport,
C. Helder